

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กับแรงสนับสนุนทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นพยาบาลวิชาชีพซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพยาบาลประจำการ (ไม่รวมหัวหน้าตึก ผู้ตรวจการ หัวหน้าหน่วย) ในสังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 1,003 ราย (ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่, 2542, ไม่มีเลขหน้า) โดยแบ่งประชากรออกตามการปฏิบัติงานเป็น 9 งานการพยาบาล ได้แก่ งานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ งานการพยาบาลผู้ป่วยทั่วไป จิตเวช และจักษุ โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา งานการพยาบาลผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์ งานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธโรปีดิคส์ งานการพยาบาลผู้ป่วยศัลยศาสตร์ งานการพยาบาลผู้ป่วยสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา งานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรศาสตร์ งานการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดและพักฟื้น และงานการพยาบาลผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยฉุกเฉิน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane, 1970, อ้างในประคอง กรรรณสูตร, 2538, หน้า 10) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 ราย หลังจากนั้นกำหนดคกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละงานการพยาบาล (ภาพผนวก ก) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกอย่างมีระบบ (systemic random sampling) ตามบัญชีรายชื่อ แต่ละงานการพยาบาลจนครบตามกำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยประยุกต์จากแนวความคิดของเฮาส์ (House, 1981, cited in Brown, 1986, p.72-76) และจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะครอบครัว จำนวนบุตร งานการพยาบาลที่สังกัด และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแรงสนับสนุนทางสังคมแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 46 ข้อ ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 แรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์	12 ข้อ
ด้านที่ 2 แรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร	10 ข้อ
ด้านที่ 3 แรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน	13 ข้อ
ด้านที่ 4 แรงสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ สิ่งของ เวลา การเงิน และแรงงาน	11 ข้อ

โดยกำหนดแหล่งสนับสนุนทางสังคมเป็น 4 แหล่ง คือ หัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อนร่วมงาน เพื่อน/ญาติ และพ่อ/แม่/คู่สมรส/ลูก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ช่วง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแรงสนับสนุนทางสังคม ดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	5 คะแนน
เป็นจริงมาก	4 คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	3 คะแนน
เป็นจริงน้อย	2 คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	1 คะแนน

การแบ่งระดับคะแนนแรงสนับสนุนทางสังคม ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยใช้อันตรภาคชั้นเป็นตัวกำหนดช่วงของคะแนนเฉลี่ยในการศึกษาดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมระดับต่ำ

คะแนนระหว่าง 2.34 - 3.66 หมายถึง ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 3.67 - 5.00 หมายถึง ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมระดับสูง

ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน กับแรงสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามที่มันโรว์และเพจก์ (Munro & Page, 1993, อ้างในสิริสุตา ชาวคันเขต, 2541, หน้า 54) กำหนดไว้ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์	ระหว่าง 0.00-0.25 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก
	ระหว่าง 0.26-0.49 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
	ระหว่าง 0.50-0.69 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
	ระหว่าง 0.70-0.89 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง
	ระหว่าง 0.90-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนตรวจสอบ ได้แก่ อาจารย์พยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2 คน และผู้ตรวจการพยาบาลงานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ 1 คนตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลนครพิงค์เชียงใหม่ จำนวน 30 ราย หลังจากนั้นนำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (coefficient alpha by Cronbach) (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และคณะ, 2539, หน้า 212) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ .98

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ศึกษาเป็นผู้รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่อคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเข้ารวบรวมข้อมูลในฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

2. ติดต่อฝ่ายการพยาบาลเพื่อรวบรวมรายชื่อพยาบาลประจำการทั้ง 9 งานการพยาบาลในสังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และทำการสุ่มตามชั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้ว

3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 เข้าพบแต่ละหัวหน้างานการพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา แจ้งรายละเอียดต่างๆ และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม

3.2 หัวหน้างานการพยาบาลแจกแบบสอบถามและหนังสือแนะนำตัวผู้ศึกษาให้แก่พยาบาลประจำการกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ

3.3 รวบรวมแบบสอบถามคืน

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2543 ถึงวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 รวม 21 วัน

5. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อย เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window (Statistical Packing for Social Science for window) โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ นำมาแจกแจงความถี่ และอัตราร้อยละ

2. ข้อมูลส่วนที่ 2 ระดับแรงสนับสนุนทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กับแรงสนับสนุนทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)